

**การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบัวหลวงวิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์***

**Development of Supplementary Communicative English Listening Exercises
for Mathayomsuksa Four Students, Bualuangwitthayakom School, Buriram**

ชายุดา จันทะปิตตา**

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการฟังภาษาอังกฤษ และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมและแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษ

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบัวหลวงวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษ จำนวน 8 บท แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการฟังภาษาอังกฤษ ก่อนและหลังเรียนจำนวน 40 ข้อ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษ จำนวน 12 ข้อ

การทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ดำเนินการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบ รวมเป็น 16 คาบ ก่อนการทดลองใช้แบบฝึกเสริมทักษะการฟัง ผู้วิจัยได้ทดสอบกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการฟัง หลังจากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบฝึกเสริมทักษะการฟังและทำแบบฝึกหัดท้ายบท พร้อมประเมินแบบฝึกเสริมทักษะการฟังด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อแบบฝึกเสริมทักษะการฟังทั้ง 8 บทเรียน จากนั้นทำการทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการฟังอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการฟัง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t – test แบบจับคู่ และวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อแบบฝึกเสริมทักษะการฟังโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1) ประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะการฟังเพื่อการสื่อสารมีค่าเท่ากับ 78.22/83.12 ซึ่งมีประสิทธิภาพ 2) ผลสัมฤทธิ์ในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะการฟังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากต่อแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทั้งในด้านรูปแบบ เนื้อหาและกิจกรรม

คำสำคัญ : แบบฝึกการฟัง / ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบัวหลวงวิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีอาจารย์ ดร. ภรธีรา เทียนเพิ่มพูล เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

** นักศึกษาหลักสูตรปริญญาโท สาขาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร E-Mail Address :yayee20012@hotmail.com

Abstract

The purposes of this research were to: 1) construct and test the efficiency of English communicative listening exercises for Mathayomsuksa four students of Bualuangwitthayakhom School, Buriram, 2) compare students' English listening achievement before and after using the communicative English listening exercises, and 3) study students' opinions toward the constructed exercises.

The subjects consisted of 40 Mathayomsuksa Four students at Bualuangwitthayakhom School, Buriram, selected by simple random sampling. The instruments used for this experiment were: 1) eight communicative English listening exercises, 2) an English listening achievement test, used as a pretest and posttest, and 3) a questionnaire used to survey the students' opinions on the English listening exercises.

The experimental process and data collection were: 1) the subjects completed the 40 item pretest listening achievement test before learning through the exercises, 2) the eight English communicative listening exercises were taught in 16 sessions, in four weeks of the first semester of academic year 2012, and 3) a listening achievement test and the questionnaire were administered. After all eight lessons had been used, the posttest was administered to measure the subjects' listening achievement. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation and t-test.

The findings revealed that

- 1) The efficiency of the English communicative listening exercises was 78.22/83.12
- 2) The students' listening achievement after using the eight exercises was significantly higher than before using the exercises at the .01 level.
- 3) The students' opinions toward the eight listening exercises were positive.

Key Word (s) : Listening Exercises/ Communicative English

บทนำ

ในสังคมโลกปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นสิ่งจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะภาษานอกจากจะเป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลแล้ว ยังเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้คน โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากเป็นภาษาสากลที่ใช้สื่อความหมายไปเกือบทั่วโลก ซึ่ง เยาวลักษณ์ อภิชาติवलลภและคณะ (2549) กล่าวว่า ยุคเทคโนโลยีการสื่อสารและการคมนาคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้การเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสาร การเข้าถึงองค์ความรู้ การสร้างความร่วมมือระหว่างกันและกัน จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อบุคคลมีความสามารถในการใช้ภาษาสากลหรือภาษาต่างประเทศในการติดต่อสื่อสารได้

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ข้อมูลข่าวสารจากนานาประเทศได้ไหลเข้าสู่ประเทศไทยอย่างรวดเร็ว ทำให้ภาษาอังกฤษทวีความสำคัญมากขึ้น ประกอบกับ

สังคมโลกส่วนใหญ่ ใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสาร ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาตนเองและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2546) กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2555) กล่าวว่า ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี 2558 ซึ่งหมายความว่า ประชาชนใน 10 ประเทศอาเซียน จะต้องใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น อย่างไรก็ตามการที่จะใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยทักษะการใช้ภาษา 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทักษะการฟังเป็นทักษะที่ใช้มากกว่าทักษะอื่นๆ และเป็นทักษะแรกที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร (สมิตรา อังวัฒนกุล 2535: 73)

การฟังประกอบด้วยทักษะย่อยหลายทักษะ อาทิ ฟัง เพื่อหาข้อมูลเฉพาะ (Listening for specific information) ฟังเพื่อจับใจความสำคัญ (Listening for main idea) ฟังเพื่อเข้าใจรายละเอียด (Listening for detail) เดาความหมายจากบริบทและทำนายสิ่งที่จะเกิดต่อไป (ไซเพีย โลงนู จอร์เจีย และพาฟลอส พาฟโลว์ แพลโดย จิราภรณ์ โกธรรม. 2550 : 61) ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ ผู้ฟังต้องมีความสามารถในการใช้ทักษะต่างๆ ได้แก่ ทักษะการรับรู้ (Perceptive skills) เป็นความสามารถในการจำแนกเสียงต่างๆ และสามารถจดจำคำศัพท์ที่ฟังได้ ทักษะการวิเคราะห์ (Analysis skills) เป็นความสามารถในการจำแนกหน่วยทางไวยากรณ์ และสามารถจำแนกหน่วยทางภาษาที่ควรใช้ได้ และทักษะการสังเคราะห์ (Synthesis skills)

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันได้นำหลักการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาสำหรับสื่อความหมาย การเรียนการสอนจะเน้นการใช้ภาษา (Language use) มากกว่าการเรียนรู้วิธีการใช้ภาษา (Language usage) โดยเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำหน้าที่ภาษา (Language functions) ไปใช้ในการสื่อความหมายในบริบทการสื่อสารแบบต่างๆ (Context of communication) บำรุง โตรัตน์ (2543 : 162) การเรียนการสอนจะมีการใช้กิจกรรมการสื่อสารแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสื่อความคิด ความรู้สึก อารมณ์ ตลอดจนแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อที่เป็นภาษาอังกฤษได้ เช่นเดียวกันกับ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 31) การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ได้เปลี่ยนแปลงไปจากการใช้กฎเกณฑ์ ไวยากรณ์ เป็นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร คือ การใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เป็นจริง ผู้เรียนจะต้องสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ ผู้สอนมีหน้าที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการแสดงออกทางภาษา โดยใช้สถานการณ์เข้าช่วย ซึ่งต้องคำนึงถึงความสามารถในการสื่อความหมายให้เข้าใจถูกต้องเหมาะสม เป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่ใช่ยึดความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เพียงอย่างเดียว ซึ่งการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มีหลักการ คือ สอนให้เกิดการเรียนรู้และมีเจตคติที่ดี มีเนื้อหาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ใช้กิจกรรมทางภาษาเป็นเครื่องมือในการฝึก ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ต้องเป็นสถานที่ที่เต็มไปด้วยสิ่งแวดล้อมทางภาษา นักเรียนมีโอกาสได้พูด อภิปราย และที่สำคัญ ต้องส่งเสริมให้นักเรียนอยากรู้ อยากเห็น ปลอดภัยที่จะถามและโต้แย้งได้ นั่นแสดงว่า การสอนจะใช้แนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย โดยผู้สอนมีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลายๆ แบบมาผสมผสานกัน เนื้อหาเท่าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นทักษะรวมมากกว่าทักษะเดี่ยว จึงจะส่งผลให้การเรียนการสอนบรรลุผล (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2546: 34)

จากการศึกษาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระบบการศึกษาไทย ผลการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าใดนัก (กาญจนา ปราบพลและประกาย โอภาณนทอมตะ 2543) และจากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนและความต้องการภาษาต่างประเทศในประเทศไทย พบว่า ผู้เรียนทุกระดับการศึกษาที่สำรวจ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาไปจนถึงระดับอุดมศึกษา ยังไม่สามารถสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษได้โดยเฉพาะทักษะการฟังและการพูด ผู้สอนทุกระดับมีความตระหนักว่าทักษะการฟังและการพูดเป็นเรื่องสำคัญในการเรียนการสอนและมีความต้องการพัฒนาทักษะการฟังมากเป็นอันดับแรก (ปราณี กุลละวณิช 2549)

ปัญหาทักษะการฟังที่พบในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้น ได้มีนักการศึกษากล่าวไว้หลายลักษณะด้วยกัน โกห์ (Goh 2002 : 8) กล่าวถึงปัญหาการฟังภาษาอังกฤษของผู้เรียนไว้ 3 ประการ คือ ปัญหาด้านการรับรู้ เช่น ไม่สามารถจำคำศัพท์ที่เรียนรู้ได้ ไม่สนใจข้อความต่อไปเพราะกำลังคิดถึงความหมาย ไม่สามารถแบ่งกลุ่มคำพูดได้ จับใจความส่วนแรกไม่ได้ จดจ่อต่อการฟังมากเกินไป หรือไม่สามารถจดจ่อได้เลย ปัญหาด้านไวยากรณ์ ได้แก่ สิ่งที่ได้ฟังเร็วเกินไป ไม่สามารถคิดจากคำหรือข้อความที่ได้ยินได้ ไม่เข้าใจส่วนย่อยๆ เพราะมีปัญหาในตอนแรก ปัญหาด้านการนำไปใช้ ได้แก่ เข้าใจคำแต่ไม่เข้าใจข้อมูลข่าวสารที่ผู้ส่งสารต้องการ สับสนเกี่ยวกับใจความสำคัญ อันเดอร์ วูด (Underwood 1989 : 16-20) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาการฟังภาษาอังกฤษของผู้เรียนสามารถแบ่งได้ดังนี้ การที่ผู้ฟังไม่สามารถควบคุมความเร็วของผู้พูดได้ การที่ไม่สามารถฟังซ้ำได้ ผู้ฟังมีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์จำกัด ผู้ฟังไม่สามารถจำแนกสัญลักษณ์ทางภาษาต่างๆ ได้ ปัญหาการตีความหมายและการไม่สามารถจดจ่ออยู่กับการฟัง ปัญหาการฟังภาษาอังกฤษของผู้เรียน

เมนเดลสัน (Mendelson 1995 : 123-133) การฟังได้รับความสนใจน้อย มีการสอนภาษาต่างประเทศที่ไม่ดี คือ สื่อการสอนฟังไม่เหมาะสมกับการสอนฟังในชีวิตจริง เนื้อหาไม่เหมาะสม น่าเบื่อ โกลตัว การสอนฟังยังไม่เป็นที่ยอมรับ และครูผู้สอนไม่มีความมั่นใจในการสอน เช่นเดียวกันกับ แมค คีติง (McKeating 1992 : 57-59) การสอนทักษะการฟังไม่ได้รับความสนใจเพราะ ผู้เรียนคิดว่าการฟังและการเข้าใจเป็นสิ่งที่ง่ายมากกว่าการพูดและการเขียน รวมทั้งแบบฝึกและบทสนทนาภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับการฟังในชีวิตจริงมีน้อย แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการฟังภาษาอังกฤษของผู้เรียนเกิดจากการขาดความสนใจทั้งผู้เรียนและผู้สอน ทำให้การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนลดน้อยลง และส่งผลให้การพัฒนาทักษะอื่นๆ ลดน้อยลงเช่นเดียวกัน

แนวทางการแก้ปัญหาการฟัง คือการสร้างแรงจูงใจในการเรียน การจัดกิจกรรมที่น่าสนใจต่อผู้เรียน และการใช้สื่อที่หลากหลาย โกห์ (Goh 2002 : 1) อันเดอร์วูด (Underwood 1989 : 22) และรอสต์ (Rost 1994 : 119) วิธีการแก้ปัญหาการฟัง คือ ครูควรจูงใจและท้าทายนักเรียนให้ฟังภาษาที่หลากหลายและมีความหมายเพื่อการสื่อสาร ให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ช่วยสอนให้นักเรียนเข้าใจทักษะและกลวิธีเกี่ยวกับการฟังที่ผู้เรียนจะต้องใช้เพื่อให้การเรียนประสบความสำเร็จ เพื่อกระตุ้นหรือเพิ่มพูนความสนใจของผู้เรียน ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษน่าสนใจและมีประสิทธิภาพมากขึ้น การใช้กิจกรรมและการใช้สื่อการสอนหรือแบบฝึกเสริมทักษะการฟัง เป็นการสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษให้สูงขึ้นด้วย ซึ่งจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษในชีวิตจริง อดิศา เบญจรัตน์นันท์และสุชาดา แก้วประถม (2552 : 175, 179)

จากผลการวิจัยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะเพื่อการสื่อสาร พบว่า การสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะการฟังทำให้ทักษะการฟังของนักเรียนสูงขึ้นและนักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อกิจกรรมการฟังและการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ฤทัยรัตน์ ปานจรินทร์ (2555) ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนถาวรานุกุล จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า 1) ประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะการฟังเพื่อการสื่อสารมีค่าเท่ากับ 85.53 2) ความสามารถด้านทักษะการฟังเพื่อการสื่อสารของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะการฟังเพื่อการสื่อสารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีต่อกิจกรรมการฟังและแบบฝึกเสริมทักษะการฟังเพื่อการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับ ชมนาท รุ่งใหม่ (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการฟังและการพูด ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลนครราชสีมา พบว่า 1) แบบฝึกเสริมทักษะการฟังและการพูด ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 92.04/89.58 2) นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะการฟังและการพูด ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 3) ดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกเสริมทักษะการฟังและการพูด ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีค่าเท่ากับ 0.81 ซึ่งมากกว่าสมมุติฐาน 0.75 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกเสริมทักษะการฟังและการพูด ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร อยู่ในระดับพอใจมาก

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่า การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการฟังเป็นการพัฒนาความสามารถทางด้านการฟังของผู้เรียนและสร้างความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้แบบฝึกให้สูงขึ้น ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงตัดสินใจที่จะพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนทักษะการฟังในรายวิชาภาษาอังกฤษ (อ 31202) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบัวหลวงวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เนื่องจากการสำรวจโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โรงเรียนบัวหลวงวิทยาคมไม่มีครูชาวต่างประเทศ อันเนื่องมาจากเป็นโรงเรียนขนาดเล็กรวมทั้งไม่มีงบประมาณจ้างครูชาวต่างประเทศเพราะต้องใช้งบประมาณในด้านอื่นๆ ทำให้ นักเรียนไม่มีโอกาสสื่อสารภาษาอังกฤษกับชาวต่างชาติ และจากการสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบัวหลวงวิทยาคม พบว่า นักเรียนต้องการสื่อสารภาษาอังกฤษกับชาวต่างชาติได้มากกว่าการเรียนแบบท่องจำไวยากรณ์ และจากการสำรวจผลคะแนนสอบ O-NET ปีการศึกษา 2554 ที่ผ่านมามีในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ย 26.79 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.06 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ซึ่งใช้ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 30.21 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 10.55 (สถาบันทดสอบทางการเรียนแห่งชาติ 2555)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยมุ่งหวังว่าแบบฝึกเสริมทักษะการฟังจะช่วยให้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบัวหลวงวิทยาคม เกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ (อ 31202) เพิ่มสูงขึ้นและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษในชั้นเรียน และเป็นผลดีต่อผู้เรียนในการเรียนรู้กิจกรรมจากแบบฝึกเพื่อเพิ่มพูนทักษะในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และเป็นแนวทางให้ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษในระดับชั้นต่างๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบัวหลวงวิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ ให้ได้ตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบัวหลวงวิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการฟัง
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบัวหลวงวิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีต่อกิจกรรมและแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

สมมติฐานของการวิจัย

1. แบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 75/75
2. ผลสัมฤทธิ์ในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสูงขึ้นหลังจากการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบัวหลวงวิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์
- ☐ 3. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบัวหลวงวิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีต่อกิจกรรมและแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับดี

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบัวหลวงวิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ ที่เรียนภาษาอังกฤษ (อ 31202) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบัวหลวงวิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ ที่เรียนภาษาอังกฤษ (อ 31202) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังต่อไปนี้
1. แบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบเนื้อหาสาระของหลักสูตร รูปแบบภาษา และวิเคราะห์เนื้อหาภาษาอังกฤษของรายวิชาภาษาอังกฤษ (อ 31202) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 8 บท
 2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการฟังภาษาอังกฤษ จำนวน 1 ฉบับ แบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก ซึ่งเป็นแบบทดสอบสำหรับใช้วัดผลสัมฤทธิ์ในการฟังภาษาอังกฤษก่อนและหลังการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จำนวน 40 ข้อ
 3. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert 1986: 181) จำนวน 12 ข้อ และประเมินค่า

ความคิดเห็นโดยใช้เกณฑ์ประเมินของเบส (Best 1986 : 181-182) ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วยด้านรูปแบบเนื้อหาและกิจกรรม

การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. การสำรวจหัวข้อเรื่อง (Topics) เพื่อทำแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จากหนังสือการจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ พุทธศักราช 2544 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และหัวข้อเรื่องของสภายุโรป

2. คัดเลือกหัวข้อเรื่องของการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะการฟัง เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามความต้องการ ได้ทั้งหมด 16 หัวข้อเรื่อง

3. นำแบบสอบถามความต้องการหัวข้อเรื่องที่สร้างขึ้น ไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของหัวข้อที่จะนำมาพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

4. นำหัวข้อที่ได้แบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบแก้ไขโดยผู้เชี่ยวชาญ มาจัดทำเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

5. นำแบบสอบถามไปหาความต้องการด้านเนื้อหาแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 150 คน

6. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนักเรียน มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วจัดลำดับความสำคัญของเรื่องตามค่าเฉลี่ย โดยหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง จะเป็นเรื่องที่มีความต้องการเนื้อหามาก และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยเป็นหัวข้อที่มีความต้องการน้อยตามลำดับ

7. จัดลำดับความต้องการหัวข้อเรื่องที่มีความต้องการมากที่สุดทั้งหมด 8 หัวข้อที่ได้ดังต่อไปนี้

7.1 Oneself

7.2 Education & Career

7.3 Travel

7.4 Places

7.5 Food and drinks

7.6 Free time

7.7 Selling & buying

7.8 Health & Welfare

8. วิเคราะห์รายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน จากหนังสือหลักสูตรใหม่ (2550) เพื่อศึกษาเนื้อหาสาระของหลักสูตรให้ครอบคลุมรูปแบบภาษาและหน้าที่การใช้ภาษาของแบบฝึกเสริมทักษะการฟัง และแบบทดสอบความสามารถในการฟัง โดยศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มี ดังนี้

8.1 ฟังประโยค ข้อความและจับใจความสำคัญได้

8.2 ฟังประโยคและข้อความ และสรุปใจความสำคัญได้

8.3 ฟังประโยคและข้อความและตีความเรื่องที่ฟังได้

8.4 ฟังบทสนทนาที่ใช้ในชีวิตประจำวันและตอบคำถามได้

8.5 ฟังข้อความต่างๆ แล้วตอบคำถามได้

8.6 ฟังและนำเสนอข้อมูล ความคิดเห็น เกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในประเด็นความสนใจของสังคมได้

8.7 ฟังและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความรู้สึก ความคิดเห็นระหว่างบุคคลได้

9. สร้างตารางกำหนดกรอบโครงสร้างเนื้อหาและกิจกรรมการฟังทั้งหมด 8 บทเรียน และสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหาและกิจกรรมการฝึกทักษะการฟังในแต่ละบทเรียน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญในการสอนภาษาอังกฤษจำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของหัวเรื่อง เนื้อหา และกิจกรรมการฝึกทักษะการฟัง

10. นำเนื้อหาสาระที่ได้จากตารางมาทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ซึ่งประกอบด้วยครูที่มีประสบการณ์ในการสอนอังกฤษระดับมัธยมศึกษา จำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญในการสอนภาษาอังกฤษชาวต่างประเทศจำนวน 2 ท่าน รวมเป็น 5 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของหัวเรื่องและเนื้อหาที่จะนำมาสร้างแบบฝึก

11. นำข้อมูลจากแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยเลือกหัวข้อที่ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับหรือมากกว่า 0.5 และปรับปรุงหัวข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.5 ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

12. สร้างแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามแนวคิดของ Underwood (1989) รูปแบบของการจัดกิจกรรมคำนึงถึง คำศัพท์ ไวยากรณ์ ให้เหมาะสมกับระดับการเรียนรู้สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยแต่ละแบบฝึกประกอบด้วยการฝึกทักษะ 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

12.1 ขั้นก่อนการฟัง (Pre-listening) ให้นักเรียนศึกษาคำศัพท์เกี่ยวกับบทเรียนการฟัง โดยการเรียนรู้จากรูปภาพ นิยามคำศัพท์ในบทฟัง ฝึกตั้งคำถามโดยพิจารณาจากหัวข้อเรื่องที่กำหนดให้และเป็นการเตรียมพร้อมก่อนที่จะเข้าสู่บทฟังได้เป็นอย่างดี

12.2 ขั้นการฟัง (While – Listening) ให้นักเรียนฝึกการฟังตามแนวคิดของอันเดอร์วูด (Underwood 1989) โดยจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ของการฟัง คือ ฟังเพื่อหาใจความสำคัญ ฟังเพื่อหารายละเอียดของข้อมูลและฟังเพื่อหาคำตอบ โดยผู้วิจัยได้ให้นักเรียนฟังบทฟัง 3 ครั้ง ครั้งที่หนึ่งให้นักเรียนฟังเพื่อจับใจความสำคัญ การฟังครั้งที่สองฟังเพื่อหารายละเอียดของข้อมูล การฟังครั้งที่สามเพื่อหาคำตอบของข้อมูล หลังจากผู้เรียนทำกิจกรรมการฟังเสร็จแล้ว ผู้วิจัยถามคำถามจากการฟัง เพื่อต้องการทราบว่านักเรียนเข้าใจการฟังมากน้อยเพียงใด และหลังจากนั้นช่วยกันเฉลยคำตอบจากกิจกรรมการฟัง

12.3 ขั้นหลังการฟัง (Post-listening) เป็นขั้นที่นำข้อมูลที่ได้จากการฟังมาทำกิจกรรมกับทักษะสัมพันธ์อื่นๆ เช่น ฟังและพูดจากบทสนทนาที่กำหนดให้ ฟังและเขียน โดยให้นักเรียนจับคู่และแต่งบทสนทนาขึ้นมาใหม่โดยใช้ข้อมูลจากบทฟัง หรือแต่งประโยคโดยใช้บริบทรอบข้างที่มีอยู่จริง (authenticity) เพื่อนักเรียนสามารถนำไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันได้ ฝึกการทำงานเป็นคู่ โดยใช้กิจกรรม information gap ซึ่งให้นักเรียนฝึกถามเพื่อให้ได้ข้อมูลจากเพื่อน และเป็นการฝึกการใช้ภาษาพูดอย่างถูกต้อง ก่อนที่นักเรียนจะฝึกการพูดนอกชั้นเรียน

13. นำแบบฝึกที่สร้างไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของโครงสร้างเนื้อหา ภาษากิจกรรม และความเป็นธรรมชาติของภาษา
14. นำข้อมูลจากแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของโครงสร้างเนื้อหา ภาษากิจกรรมและความเป็นธรรมชาติของภาษา
15. นำแบบฝึกมาตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
16. จากนั้นนำแบบฝึกเสริมทักษะการฟังที่ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปบันทึกเทปโดยเจ้าของภาษา และครูผู้สอนภาษาอังกฤษ และทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการฟังภาษาอังกฤษ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการฟังภาษาอังกฤษก่อนและหลังการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการฟัง จำนวน 40 ข้อ 40 คะแนน โดยผู้วิจัยสร้างตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเทคนิคและวิธีการสร้างข้อสอบภาษาอังกฤษ สำหรับวัดและประเมินผลในด้านทักษะการฟัง ภาษาอังกฤษของอัจฉรา วงศ์โสธร (2539: 189-208)
2. สร้างตารางกำหนดเนื้อหาข้อสอบ (Table of test specifications) เพื่อใช้เป็นแนวทางการสร้างแบบทดสอบการฟังภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ
3. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษา จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ
4. นำแบบทดสอบไปทดสอบกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน เพื่อที่จะวิเคราะห์และคัดเลือกข้อสอบให้เหลือ 40 ข้อ โดยใช้ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง
5. นำแบบทดสอบไปทดสอบกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างอีกครั้งหนึ่ง เพื่อตรวจสอบภาษา เวลาที่ใช้ในการทดลองและเสียงของเจ้าของภาษาและนำคะแนนมาวิเคราะห์ อีกครั้ง
6. นำแบบทดสอบที่ไม่ถึงเกณฑ์ไปปรับปรุงเนื้อหาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น หลังจากนั้นให้เจ้าของภาษาบันทึกเสียงแบบทดสอบที่ปรับปรุงเนื้อหาแล้ว
7. จากนั้น นำแบบทดสอบไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในชั้นทดลองภาคสนาม เพื่อนำผลที่ได้ไปดำเนินการต่อไป

การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษ

1. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมและแบบฝึกการฟังว่ามีความเหมาะสมเพียงใด โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert, 1986 :181) ซึ่งสอบถามในด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบ และด้านกิจกรรม โดยใช้ระดับคะแนนเป็นเครื่องบ่งชี้ระดับความคิดเห็น มีมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ คือ

ระดับคะแนน 5 หมายถึง มากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง มาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง น้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง น้อยที่สุด

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเกณฑ์การประเมินและรูปแบบของภาษา

3. นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบจำนวน 3 ท่าน

4. หลังจากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แบบแอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค

5. นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ได้หาค่าความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในชั้นทดลองภาคสนาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ในรูปแบบ One-Group-Pretest-Posttest Design

2. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการฟังภาษาอังกฤษ (Pre-test) ไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 40 คน จากนั้นตรวจให้คะแนน และบันทึกคะแนนของแต่ละคน

3. นำแบบฝึกเสริมทักษะการฟังไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบ รวมเป็น 16 คาบ ในรายวิชาอังกฤษเพิ่มเติม (อ 31202) โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอน อธิบายขั้นตอน และวิธีทำแบบฝึกให้ผู้เรียนเข้าใจ ในขณะที่ทำแบบฝึกถ้าผู้เรียนไม่เข้าใจหรือมีปัญหาสามารถซักถามได้

4. ตรวจให้คะแนนแบบฝึกในข้อที่ถูกให้ 1 คะแนน ในข้อผิดให้ 0 คะแนน

5. ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการฟังหลังการทำแบบฝึกในแต่ละบททุกครั้ง เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน

6. ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการฟัง (Post-test) ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกันกับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการฟังก่อนการทำแบบฝึกโดยการสลับข้อ จากนั้นตรวจให้คะแนนเพื่อนำไปหาประสิทธิภาพของแบบฝึก และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการฟังของผู้เรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึก

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการฟังภาษาอังกฤษในแต่ละบท ใช้สูตร E1/E2

2. การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการฟังภาษาอังกฤษ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าความยากง่าย (Difficult) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

3. การหาคุณภาพของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกเสริมทักษะการฟัง

4. ภาษาอังกฤษโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อน และหลังการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการฟัง โดยใช้สถิติ t-test แบบจับคู่ วิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป

5. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นรายข้อ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) แล้วนำไปแปลความหมายค่าระดับ ซึ่งตัดแปลงมาจากเบส (Best : 1986 181 - 182)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย สามารถสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1. แบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.22/83.12 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75 ซึ่งแสดงว่าแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีประสิทธิภาพ

2. ผลสัมฤทธิ์ในการฟังของนักเรียนหลังจากการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ในการฟังของนักเรียนก่อนการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับดี โดยเฉลี่ย ($\bar{X}$) ซึ่งอยู่ระหว่าง 3.72 – 3.89

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยข้อที่ 1 พบว่า แบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.22/83.12 แสดงว่า แบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีประสิทธิภาพ อันเนื่องมาจาก

1.1 แบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารฉบับนี้พัฒนาขึ้นตามกระบวนการ ออกแบบเอกสารการสอน ซึ่งมีการกำหนดกรอบเนื้อหาสาระของเรื่องที่ต้องการให้เรียนในหลักสูตร คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนและจุดประสงค์ของการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับ ซีลส์และ กลาสโกว (Seels and Glasgow 1990 : 4) ได้เสนอแนะว่า ในการออกแบบ การสอนควรคำนึงถึงส่วนประกอบที่สำคัญ ได้แก่ 1) เนื้อหาที่คัดเลือกมาต้องอิงจุดประสงค์รายวิชา 2) กลวิธีที่ใช้ในการสอนต้องอิงทฤษฎีและผลงานทางการวิจัยที่ได้มีผู้ทำไว้ 3) การวัดผลต้องอิงพฤติกรรมการเรียนรู้ 4) รู้จักนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้แบบฝึกมีประสิทธิภาพอย่างคุ้มค่า

1.2 พัฒนาปรับปรุงแบบฝึกให้เหมาะสมกับผู้เรียน ทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบและกิจกรรมมีความครอบคลุมเชิงเนื้อหาตามหลักสูตร มีการทดลองใช้แบบฝึกเพื่อหาประสิทธิภาพกับกลุ่มไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง ก่อน

นำมาใช้จริง และแบบฝึกเสริมทักษะการฟังเพื่อการสื่อสารสร้างขึ้นตามแนวการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องกับหลักสูตร

2. จากผลการวิจัยข้อที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการฟังทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังจากใช้แบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ในการฟังก่อนการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เนื่องจากว่า มีกระบวนการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการฟังใน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นก่อนฟัง (Pre-listening) เพื่อประเมินความรู้เดิมของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่จะฟังและประเมินความรู้ทางภาษา มีการเสนอคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องในบทฟังและสำนวนที่จำเป็นในการฟัง การสอนศัพท์เพื่อให้ผู้เรียนรู้ความหมายของการฟังให้เข้าใจ ขั้นการฟัง (While- listening) ได้ให้นักเรียนฟัง 3 ครั้ง ครั้งที่หนึ่ง ให้ผู้เรียนฟังใจความสำคัญ ครั้งที่สองให้ผู้เรียนฟังเพื่อหารายละเอียดของข้อมูล ครั้งที่สามให้ผู้เรียนฟังเพื่อหาคำตอบของข้อมูล และ ขั้นหลังการฟัง (Post- listening) โดยให้นักเรียนฝึกบทสนทนาจากบทฟังที่นักเรียนได้ฟัง หรือเติมข้อมูลของตัวเองลงในช่องว่างและฝึกบทสนทนาเป็นคู่ เพื่อนำสิ่งที่ได้ฟังไปฝึกพูดและนำไปใช้ในการสื่อสารในชีวิตจริงได้ จึงกล่าวได้ว่าแบบฝึกเสริมทักษะการฟังที่สร้างขึ้น มีกระบวนการพัฒนาเป็นไปตามหลักการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะการฟังที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริรักษ์ ทังหะกุลธร (2544 : 95 อ้างใน สมิตรา อังวัฒนากุล 2537: 107-111) กล่าวว่า การอธิบายคำศัพท์จะช่วยให้ผู้เรียนรู้ว่าต้องฟังอะไร ในขั้นการฟัง การเปิดเทปที่บรรจุเนื้อหาเดิมทุกครั้งก่อนทำกิจกรรมการฟังช่วยในการเข้าใจและจับใจความของสิ่งที่ฟังได้ ขั้นหลังฟังคือการเฉลยและอธิบายคำตอบ และให้ผู้เรียนทบทวนบทฟังโดยเปิดเทปฟังใหม่ด้วยตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถในการฟังสูงขึ้น

2.1 แบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ได้เพิ่มทักษะการฟังให้แก่ผู้เรียนมากขึ้น โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนฟังเทปเนื้อหาตั้งแต่ขั้นก่อนการฟัง ขั้นการฟัง และขั้นหลังการฟัง ในแต่ละบทเรียนได้หลายครั้ง เพื่อให้การฟังบรรลุตามวัตถุประสงค์ กล่าวคือ ฟังแล้วสามารถตอบคำถามได้ เติมคำหรือข้อความได้ จึงกล่าวได้ว่าแบบฝึกเสริมทักษะการฟังที่สร้างขึ้น ได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการฟังบ่อยๆ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ ธอร์นไดค์ (Thorndike : 1928) ที่กล่าวว่า การกระทำใดๆก็ตาม หากได้รับการฝึกฝนหรือกระทำบ่อยๆ จะทำให้เกิดความคล่องแคล่วและทำสิ่งนั้นได้ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารการฝึกฝนการฟังจึงมีสำคัญมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีย์ สุวรรณทัศน์ (2540 : 63) พบว่า การสอนทักษะการฟังให้ผลได้ดี นักเรียนควรได้รับการฝึกฟังบ่อยๆ โดยเฉพาะการฟังสำเนียงเจ้าของภาษา เมื่อฝึกฟังหลายๆ ครั้ง จะเกิดความคุ้นเคยกับแบบฝึกการฟังภาษาอังกฤษซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถในการฟังภาษาสูงขึ้น และรวมทั้งเนื้อหาในแบบฝึก และบทฟังในแต่ละบทเป็นแบบ simplified text ซึ่งไม่ยากเกินไป เพราะผู้วิจัยคำนึงถึงภูมิหลังของผู้เรียน พื้นฐานความรู้เดิม (Background knowledge) กิจกรรมต่างๆ ในขั้นหลังการฟังเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียน ได้ฝึกทักษะการฟังควบคู่ไปกับทักษะสัมพันธ์อื่นๆ ซึ่งเป็นการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ และฝึกฝนก่อนนำไปใช้ในการสื่อสารในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ อติสา เบญจรัตน์นันทน์ และสุชาดา แก้วประถม (2552) ได้ศึกษากิจกรรมและสื่อเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ พบว่า การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะการฟังการพูดนั้น ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมหลากหลายและต้องใช้สื่อการสอนหลายประเภทร่วมกัน

เพื่อกระตุ้นหรือเพิ่มพูนความสนใจของผู้เรียน ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษน่าสนใจและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. จากผลการวิจัยข้อที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทั้ง 8 บทเรียน อยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องมาจาก

3.1 ด้านเนื้อหา พบว่าเนื้อหาในแบบฝึกเสริมทักษะมีเนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน คำศัพท์ไม่ยากเกินกว่าระดับชั้นของผู้เรียน สามารถนำเนื้อหาและภาษาจากบทฟังไปใช้ในการสื่อสารได้จริง ซึ่งเป็นไปตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนีย์ องค์กรณะคมกุล (2546 : 126 - 127) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมของแบบฝึกทักษะการฟัง ด้านเนื้อหา มีบทฟังน่าสนใจเป็นไปตามจุดประสงค์ คำศัพท์และเนื้อหาเหมาะสำหรับนำไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันได้

3.2 ด้านกิจกรรม พบว่า กิจกรรมขั้นก่อนฟังช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ คำศัพท์ และถามตอบความรู้เดิมของเรื่องที่จะฟังก่อนที่จะเข้าสู่กิจกรรมต่อไป กิจกรรมการฟังมีบทสนทนาที่เข้าใจง่าย นักเรียนจับใจความและหาคำตอบจากบทสนทนาได้ และกิจกรรมหลังการฟัง ช่วยให้นักเรียนได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และให้ผู้เรียนทบทวนและทำความเข้าใจเรื่องที่ฟัง และฝึกทำกิจกรรมคู่โดยฝึกบทสนทนาจากบทฟัง และฝึกแต่งบทสนทนาขึ้นมาใหม่โดยใช้ข้อมูลของตนเองหรือสิ่งที่ผู้เรียนพบเห็นในชีวิตประจำวันเพิ่มเติมเข้าไปได้ และครูสุ่มนักเรียนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมิตรา อังวัฒนกุล (2537: 101-111) กล่าวว่า การเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร จึงควรให้ผู้เรียนนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารหรือสื่อความหมายได้ ใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสภาพสังคม ไม่ควรสอนให้ผู้เรียนรู้เฉพาะรูปแบบหรือโครงสร้างทางภาษาเท่านั้น แต่ควรจัดกิจกรรมการใช้ภาษาที่มีลักษณะเหมือนในชีวิตประจำวันมากที่สุด เพื่อนำไปใช้ได้

3.3 ด้านรูปแบบ การนำเสนอกิจกรรมในแบบฝึกเสริมทักษะเป็นลำดับขั้น ชัดเจน เข้าใจง่าย มีรูปแบบกิจกรรมที่น่าสนใจ จัดรูปภาพสวยงามและสร้างแรงจูงใจในการเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก แบบฝึกเสริมทักษะการฟังเพื่อการสื่อสาร ได้มีการปรับเสียงพูดและอัตราความเร็วให้เหมาะสมกับผู้ฟัง มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย มีการจัดกิจกรรมตามลำดับขั้นชัดเจน ปรับรูปภาพกิจกรรมให้น่าสนใจ เพื่อสร้างแรงกระตุ้นในการเรียน จึงกล่าวได้ว่า รูปแบบของแบบฝึกเสริมทักษะการฟังเพื่อการสื่อสาร มีความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ ทศนีย์ องค์กรณะคมกุล (2546: 126 - 127) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมของแบบฝึกทักษะการฟัง ด้านรูปแบบจะต้องมีเสียงของผู้พูดชัดเจน เข้าใจง่าย และช่วยพัฒนาการฟัง รูปภาพสวยงามน่าสนใจ สอดคล้องกับเนื้อหาการนำเสนอกิจกรรมมีความชัดเจนอยู่ในระดับดีมาก

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเกี่ยวกับเรื่องในท้องถิ่นของตนเองในทักษะการฟัง และทักษะอื่นๆ เช่น การฟัง-พูด หรือการอ่าน-เขียนเกี่ยวกับเรื่องในท้องถิ่น เพื่อจะได้ให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถเผยแพร่ความรู้ในท้องถิ่นตนเองได้
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างและการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในระดับชั้นอื่น ๆ โดยการศึกษาเนื้อหาสาระของหลักสูตร รูปแบบภาษาหน้าที่ทางภาษา และจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาในแต่ละระดับให้ชัดเจน และจัดทำแบบฝึกให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน สังคม และความแตกต่างของแต่ละบุคคล เพื่อให้แบบฝึกเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเฉพาะกิจกรรมที่มีเนื้อหารายละเอียดในสาขาอื่นๆ เช่น สาขาการท่องเที่ยว สาขารัฐกิจ การบริการ เช่น ร้านอาหาร โรงแรม รีสอร์ท และอื่นๆ เป็นต้น
4. ควรมีการศึกษาเชิงกลวิธีการฟังภาษาอังกฤษในหลากหลายรูปแบบ เช่น การหากลวิธีในการฟังภาษาอังกฤษกับสื่อที่หลากหลาย เช่น การฟังข่าว การฟังจากละครและภาพยนตร์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีแนวทางในการฟังภาษาอังกฤษให้ถูกต้องและฟังภาษาอังกฤษอย่างมีความหมาย
5. ควรมีการศึกษาการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้ศึกษานอกเวลาเรียนอย่างสม่ำเสมอและเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2554). การก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. ค้นจาก<http://www.dtn.go.th>
- กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ. (2546). การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มุ่งเน้นทักษะการสื่อสาร ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศาสนา.
- ชนนาท รุ่งใหม่. (2552). การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการฟังและการพูด ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลนครราชสีมา. นครราชสีมา: กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ).
- ดาว แสงบุญ. (2543). “การสร้างเอกสารการสอนภาษาอังกฤษด้านการสื่อสารเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยวชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่.” ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาต่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทัศนีย์ องค์กรณะคมกุล. (2546). “การพัฒนาแบบฝึกทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ ในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รูปทอง กว้างสวัสดิ์. (2549). คู่มือการสอนภาษาอังกฤษ. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- บุญเกิด กลมทุกสิ่ง. (2547). “การพัฒนาความสามารถด้านทักษะฟัง-พูดภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแสนสุข จังหวัดชลบุรี.” สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. บุรีรัมย์: คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปราณี กุลละวณิช. (2549). โครงการศึกษาการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและความต้องการภาษาต่างประเทศในภาคกลาง ภาคตะวันตกและภาคตะวันออก. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรารณา กาลเนาวกุล. (2550). การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- พรพิมล ริยา และธยากร ชำศรี. (2555). การพัฒนาการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่.

ภาษาต่างประเทศ

- Cronbach, Lee Joseph. **Essentials of Psychology Testing**. New York : Harper & Row, 1975.
- Griffiths, D. “Evaluating Materials for Teaching English to Adults Speakers of their Languages.” **English Teaching Forum** 33, 3 (July 1995) : 50 – 51.
- Hutchinson, T., and Waters, A. **English for Specific purpose**. London: Cambridge University Press, 1989
- Kizilirmak, S. “An Integrated Approach to Textbook Evaluation.” **English Teaching Forum** 29, 1 (January 1991) : 45-47.
- Knox, J. “Culture and Language : What do our students need?” **Thai TESOL Bulletin**, (February 1999) : 42
- Richard, J.C. **Listening Comprehension Approach, Design and Procedure in Methodology in TESOL : A book of reading**. New York : Harper & Raw, 1987.
- Robinson, P.C. **ESP Today : A Practitioner’s Guide**. Prentice – Hall International Ltd., 1991
- Thorndike, E.L. **Adult Learning**. London : Macmilla, 1928.
- Underwood, M. **Teaching Listening**. Longman Group Limited, 1989.